Mājas Draugs

6. GADS NOVEMBRIS, 1955 10./65./NR.

A. Bērziņš - Zāle nokalst un viņas ziedi nobirst, bet Dieva vārds paliek mūžīgi (I Pēt. 1, 24)

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

K. KRONIS

Dusošai lāčplēšu ciltij

Meld.: Svētīgs, kas nestāv

AI, SLAVA TĀLĀ, UGUNĪS UN VĒTRĀS!...
VAI KĀDS VAIRS NES JUMS SILĀ PLŪKTAS MĒTRAS?
KAPEŅU CEĻIEM PĀRAUG ZĀLE ZAĻA,
KUR JŪSU DAĻA?

NĪCĪBU APKLĀJ ZEME - MĀTE LABĀ,
UPURIM LEMTO MĪLESTĪBA GLABĀ,
ATVEŖAS DEBESS TIEM, KAS MŪSU VIETĀ
RŪGTĀKO CIETA.

PRĀVESTS E. BERGS

CIŅA AP DVĒSELI

18. novembrī

Jāņa ev.6,63.

DIVI spēki veido tautas un valsts dzīvi un līdz ar to atsevišķa cilvēka likteni: vara un gars. Vara parādās armijā un laicīgā mantā. Valsts balstās uz varu. Bez varas viņa pastāvēt nevar, jo gadās naidīgi spēki, kuŗi cenšas to nomākt. Kurzemes hercogs Jēkabs ar savu lietpratīgo vadību lielā mērā bija pacēlis savas mazās valsts turību un labklājību, bet viņa militārais spēks bija mazs. Un tā viņš zaudēja savus materiālos ieguvumus. Viņa laicīgā vara bija par niecīgu, lai sargātu valsti no iebrucējiem.

Gars rada idejas, un tās izpaužas reliģijā, zinātnē, mākslā, kuŗas kopj un veido baznīca, skola, sabiedrība, ģimene un atsevišķi cilvēki. Idejas lauž sev ceļu arī bez laicīgās varas. Lai atceramies kristīgās baznīcas cīņu ar Romas valsts varu un reformācijas panākumus. Vara meklē sakaru ar ideju. Viņa jūt, ka bez tās viņa nevar pastāvēt. Ar to viņa cenšas sevi stiprināt un arī attaisnot. Lai atceramies Konstantīna Lielā draudzīgās attiecības ar kristīgo baznīcu. Pestītājs saka: "Gars dara dzīvu, miesa neder nenieka". Garīgā kultūra ceļ tautu un noteic viņas likteni.

Ap mūsu tautas dvēseli ir cīnījušies un vēl tagad cīnās trīs gari.

Pirmais un vecākais ir kristīgais gars. Viņš gan nāca ar laicīgu varu no ārienes. Tomēr viņš ir saaudzis ar mūsu tautas garu un veidojis mūsu tautas dvēseli. Ja tas varēja notikt neskatoties uz to, ka viņš bija sajaukts ar tīri laicīgām tieksmēm un varmācīgiem līdzekļiem, norāda uz viņa lielo iekšējo spēku un cēlumu. Viņš ir bijis mūsu tautas stiprums un atspaids grūtos gadu simtos un arī tagad ir drošākais palīgs, mums nesot smago bēdu nastu. Grūti ir noturēties tam, kas šo garu ir zaudējis, bet svētīgs ir tas, kas tic Pestītājam: "Vārdi, ko Es jums runāju, ir gars un dzīvība."

Otrs ir nacionālais gars. Viņš ir vecāks par mūsu valsti. Viņš bija dzīvs tad, kad mums valsts vēl nebija un mēs nemaz nevarējām par to sapņot. Un tomēr viņš tai sagatavoja ceļu. Viņš bija dzīvs atsevišķos tautiešos, biedrībās, rakstos, mākslas darbos. Viņš deva tautai mērķi un cerību. Viņš neļāva tai nolaist rokas, bet aicināja to uz darbu. Dodams darbā panākumus, viņš rādīja arvien jaunus uzdevumus un lika dzīties pēc tiem. Viņš rādīja, kādas bagātības slēpjas tautas dvēselē, palīdzēja tās izcelt un izkopt. Līdz ar to viņš pats strādāja pie tautas dvēseles veidošanas un lika mums pašiem un arī citiem atzīt, kāda tā patiesībā ir. Arī tas bija gars, kas radīja dzīvību.

Trešais ir komūnisma gars. Viņš nāca no ārienes un ar rupju varu ielauzās mūsu dzīvē un cenšas sagrābt mūsu tautas dvēseli. Viņš noārdīja mūsu valsti, iznīdināja tautu, nopostīja padarīto darbu, padarīja mūs par bēgļiem vai par vergiem, fiziskiem vai garīgiem. Viņš grib valdīt pār mums un īpaši jaunos dzimtenē ietekmēt, lai tie pilnīgi viņam padotos, un tā pamazām atrast ceļu uz visu tautu. Šis gars pēdējā laikā ir sevišķi aktīvs un lieto visus līdzekļus, lai sasniegtu savus mērķus.

Šie trīs gari tagad cīnās ap mūsu tautas dvēseli. Vai mēs paši šinī cīņā nekā nevaram darīt? Tā tas nav. Mums ir jāizšķirās. Un mēs arī darām to. Ir mūsu tautā pārliecināti kristīgās ticības aizstāvji, ir nacionāli domājoši tautieši, kuŗiem tautība stāv pirmā vietā, un ir arī komūnisma piekritēji ar lielāku vai mazāku pārliecību, piespiestu un liekuļotu, vai īstu, dzīvē izaugušu. Katrā ziņā mums pašiem jācīnās par mūsu tautas dvēseli. Kā lai to darām?

Pretosimies tam garam, kas mūsu tautai nesis nelaimi un ciešanas! Protestēsim pret netaisnību, varmācību, nežēlību! Kur vien mums izdevība dota, pacelsim savu balsi! Sauksim ļaunumu īstā vārdā! Atvērsim acis tiem, kuŗi vēl neredz ļaunā gara viltību un draudus! Šis uzdevums taisni mums tagad dots, jo mēs esam pārdzīvojuši to, ko daudzi vēl nepazīst un nevar iedomāties. Bet nepietiek ar cīņu pret dzīves negātīvām parādībām, jāstrādā pozitīvs darbs. Tādēļ kopsim un veidosim to garu, kas mūsu tautu cēlis un satur viņu kopā grūtos pārbaudījumos! Mums šī izdevība ir dota mūsu organizācijās, skolās, rakstos. Izmantosim to, lai mēs nezaudētu tās garīgās vērtības, kuŗas neatlaidīgā darbā esam ieguvuši. Bet par visām lietām paliksim sa-

karā ar to garu, ar kuŗu mūsu tauta gadu simtos ir saaugusi. Tas palicis par daļu no mūsu tautas dvēseles. Atmetot viņu, arī mūsu tautas dvēsele vairs nebūtu tāda, kāda viņa Dieva dotos vēsturiskos apstākļos ir izveidojusies. Mēs jūtam šā gara nepieciešamību personīgā un sabiedriskā dzīvē. Bez viņa mēs paši paliekam bezspēcīgi, un šie laiki prasa fizisku, garīgu un ētisku spēku. Viens otrs iet bojā tādēļ, ka viņam šo spēku nav. Un sabiedriskais darbs prasa pēc mīlestības, pašaizliedzības, taisnības, ticības. Tas tā ir bijis vienumēr un tā tas ir arī tagad. Bet tie ir tie tikumi, kuŗus mums dod kristīgais gars. Viņi izaug no mūsu garīgā sakara ar Dieva sūtīto Pestītāju. Kā indivīdi un tauta smelsimies spēku pie Viņa, jo vārdi, ko Viņš mums runā, ir gars un dzīvība. Tāda lai ir mūsu lūgšana 18. novembrī. Mums pašiem cenšoties šo lūgšanu izpildīt, arī Dievs paklausīs.

EDVARTS TŪTERS

NEIKDIENIŠĶĀ GAISMA

Atmiņas un pārdomas mirušo piemiņas dienā

SVĒTDIENĀS un arī svētku dienās, ja mājās nebija nekādu svešu ļaužu, mans tēvs allaž mēdza lasīt Bībeli - parasti kādas pāris stundas, bet dažreiz arī ilgāk. Šī lasīšana notika tā sauktā "lielajā" istabā, pie galda kas pārklāts ar baltu linaudu. Pirms Bībeles nocelšanas no plaukta un novietošanas uz galda, vispirms tēvs aizdedzināja divas paša darinātas sveces. Mums bija arī petrolejas lampa, bet kad sveces bija aizdegtas, tad tēvs lampu. izdzēsa. Man šī izrīcība likās savāda: kāpēc tēvs nelasīja Bībeli lampas gaismā?

Kad tēvs vai māte lasīja Bībeli vai Dziesmu grāmatu, tad mēs, bērni, nedrīkstējām iejaukties šajā viņu nodarbībā ne ar vienu vārdiņu. Tā mums bija stingri noteikts, un mums nekad neienāca prātā tādas domas, ka šo noteikumu drīkstētu pārkāpt. Kādreiz es tomēr nenocietos un vaicāju tētim, kāpēc viņš svēto grāmatu lasa tikai sveču gaismā un izdzēš lampu, kuŗa taču ir vēl gaišāka. - Tēvs tūdaļ man nekā neatbildēja, bet kādu laiciņu vēl turpināja lasīt. Tad, lasīšanu pārtraucis, un grāmatu aizvēris, dziļi ieskatījās manī un mierīgi teica: "Redzi, dēls, lampas gaisma ir ikdienišķa un nav cienīgi, ja svētos rakstus lasām ikdienišķā gaismā. Turpretim sveču liesmas izgaismo mūsu dvēseli."

Toreiz es biju vēl pavisam mazs knīpa, tikai četrus vai piecus gadus vecs. Protams, cieņība un bijāšana pret svēto rakstu grāmatu man bija jau toreiz, jo tā mēs tikām audzināti. Taču par to, ka cilvēkam ir arī dvēsele, un ka to iespējams izgaismot, - man nebija vēl nekādas saprašanas. Un tomēr, kopš tās reizes es sāku nojēgt atšķirību starp lampu un svecēm. Dzīve pate man ar katru gadu skaidrāk un skaidrāk pierādīja, ka tēva teiktie vārdi bijusi liela un dziļa patiesība. Drīz vien es skaidri izpratu, ka sveces un sveču gaisma aizvienam ir klāt visur, kur notiek kādas neikdienišķas izdarības. Tāpat aizvienam skaidrāk un skaidrāk es nojautu, ka šī neikdienišķā sveču gaisma spēj pat viscietāko un nejūtīgāko dvēseli saviļņot līdz dziļai ekstazei un svētlaimības asarām. Jā, nebūtu taču nekāda Ziemassvētku prieka, ja zaļajā svētku kokā nemirdzētu svecītes! Tāpat bez svinīguma būtu kristības vai laulības, ja sveču vietā uz altāŗa mēs aizdegtu lampas. Un kuŗš gan no mums, pieaugušajiem, neatcerēsies mirušo piemiņas dienu tur, mūsu dzimtenē, dzimtajā kapu kalniņā, kad tur pie katras velēnu mājiņas mirdzēja svecītes; cik gulētāju zem velēnām, tik svecīšu. Tūkstošiem un tūkstošiem svecīšu pārdabīgā skaistumā! Pat kapu kalna priedes, šīs neikdienišķās gaismas apmirdzētas, iešalcās siltāk un maigāk... Bet cilvēku tumšās un skumjās domas, ar kuŗām tie atnāca uz kapsētu pie savu aizgājušo velēnu mājiņām, skaidrojās šai svecīšu mirdzumā, līdz tīras un mierīgas sāka sarunāties ar saviem aizgājušiem draugiem, jo šai vakarā visi āri bija pilni ar mirušo dvēselēm.

Svecīšu plīvojošās liesmiņas izskatījās tik vieglas, ka varētu pacelties debesīs. Jā... man pat likās, ka viņas pacēlās... Kādai svecītei izdziestot, bālidzeltaina liesmiņa aizlidoja pret zilajām debesu velvēm, no kurienes lejup noskatījās mūsu aizgājušie draugi.

Tagad, mirušo piemiņas dienā, kad esam izklīdināti pa svešu zemju kalniem un ielejām, baigām ziemeļu tundrām un Sibirijas mežiem, arī mums, līdzīgi mirušo dvēseļu pulkiem, uz brīdi jāatraisās no ikdienas trokšņa, sāpēm un smaguma, lai dziļā pārdomu klusumā, baltām svecīšu liesmām plīvojot, garā atkal pārstaigātu tās mīļotās takas un svētās vietas, kur klusā un vientuļā dzimtenes kapu kalniņā atdusas mūsu tēvi un sentēvi, mūsu sirmās māmuļas, mūsu brāļi un māsas. Tāpat nostaigāsim gar Brāļu kapu rindām, aizdedzināsim tur savas sirds pateicības gaišāko sveci.

Klusi un bijīgi garā pārstaigāsim arī tās vietas pie Gaujas, Daugavas, Džūkstes un Dobeles, kur mūsu dzimtai zemei dziļi sistās rētas - granātu izrautās bedres - pauž mums par tām varoņu dzīvībām, kas sevi ziedojušas uz tēvzemes brīvības altāŗa.

Mirušo piemiņas dienā, kad ap mums pulcējas aizgājušo dvēseles, aizdegsim atkal ikviens šo neikdienišķo gaismu, lai klusā novakara stundā pasēdētu pie tās un pārdomās atcerētos tos mūsu mīļos, ko laipnās dvēseļu lasītājas jau ietinušas baltā vilnainē un ienesušas Dieva pagalmā... Piemīnot mirušos, mēs atcerēsimies arī savu, ar viņiem reiz kopā pavadīto dzīves sprīdi, darbu un cīņas. Un šīs dārgās atmiņas atkal no jauna atmodinās ilgas pēc bijušā, tagad mums atņemtā, uzvedīs mūs uz tilta, pa kuŗu mēs varam pārcelties pagātnē. Savienojušies ar pagātni, mēs vieglāki tiekam pāri baigajai tagadnei. - Dārgās atmiņas aizdedzina jaunu ticības liesmu mūsu dvēselē, bet ticība taču ir sēkla mūsu rītdienai. Draugi, lai neaizmirstam, ka tikai tie, kam netrūks šīs mūžam dzīvās sēklas, reiz skaidru skatīs jauno saullēktu - tur, viņajā, mīļajā krastā.

MĀC. RICHARDS ZARIŅŠ

J. ĒRMAŅA DZIESMAS

(Beigas)

BEZ daudzajiem oriģināliem Ērmanis ir gādājis arī par daudzu vērtīgu dziesmu ienākšanu latviešu draudžu lietošanā. Tādā kārtā pārņemtas 32 dziesmas; bez daudzām mēs nemaz nespētu iztikt. Lai paldies krietnajam Dieva kalpam par salīdzināšanos ar ticības biedriem, par sakaru paplašinājumu un mūsu iesaistīšanu kopējā mantojumā.

Ja oriģinālDziesmās Ērmanim pārsvarā ir spēka pilnas dziesmas, tad tulkojumu un atdzejojumu vairums ir jūtīgi mierinājuma vārdi nomāktas dvēseles stiprināšanai, dziesmas iedalot Krusta un bēdu grupā.

Ak, pacieties, tu gurdā sirds (Nr. 437) ir tāds jauks piemērs, kā grāmata ar krustu var palīdzēt dvēseles samezglojumos. Pašķirsti tās lapas, palasi un tu jutīsi, kā iekšējā nospiestība gaist. Griez domas turp, kur zvaigznes mirdz, Tavs Tēvs tur tevi gaida. Ak, pacieties! atkārtojas visos sešos pantos un tam pretī atbildes, kas tādam cilvēkam tiek: tu būsi brīvs no bēdām. Gan mīļais Dievs tev tuvosies Un palīdzību radīs, Drīz atkal gaismā stādīs.

Cik daudzi ir remdējušies 458. dziesmā Kungs, paliec klāt! Šo lūgšanu jel klausi Un atveri man savu tēva ausi; Tu vari savu bērnu drošināt. Vārdiem labi piekļaujas Franča Abta meldija, un tauta to iemīļojusi, kaut gan baznīcas mūzikas klasikas cienītājiem tas nav pa prātam.

Vai jūs varētu iztikt bez 461. dziesmas Mana dvēsle, gaidi, uz Dievu vien! Visu pie tā raidi, Palīgs viņš arvien. Īss bēdu brīd's, Drīz jau ausīs rīts; Tiks pēc tumšās ziemas Ziedon's sagaidīts. Taisni juku laikos tik daudzi čukstējuši šos vārdus, cerot uz Dieva palīgu, kas mūs izpestīs, kaut arī sabrūk viss. Tik ļoti dvēsele jutusies atslogota, zinot, ka Lielāks nekā briesmas Palīgs debesīs. Šī dziesma pirmo reiz ievesta Lazdonas draudzē ap 1890.g. Iepriekš uzrādīto Kungs, paliec klāt lazdonieši sākuši dziedāt ap gadusimteņa maiņu.

Kurzemniekiem šo pašu Fr. Rēdera (pēc profesijas tirgotājs) dziesmu no vācu valodas tulkojis J. Zakranovics - Uz to Kungu gaidi. Apvienotā dziesmu grāmatā uzņemti abi tulkojumi, pēdējais ar 477.n-ru. Tas rāda, ka abos apgabalos šī dziesma bijusi tik mīļa, ka bija jārespektē abas tradicijas. Bez tam Uz to Kungu gaidi ir Zakranoviča vienīgais paraugs Dziesmu grāmatā. Viņš savā laikā bez citiem augstiem amatiem bija Kurzemes Dziesmu grāmatas komisijas loceklis. Nodzīvotie gadi rāda, ka pārsvaru būs ņēmis Ērmaņa atdzejojums un vairāk dzied Mana dvēs'le gaidi.

Pie rokas ņem un vadi - kas nezina šo brīnišķo (469.) dziesmu! Šī dziesma ir viena no nedaudzajām, kas uzņemta Kristīgo studentu federācijas starptautiskā garīgo dziesmu krājumā Cantate Domino, to pazīst vācu draudzes. Ar Ērmaņa gādību šī dziesma nonākusi latviešu draudžu lietošanā. Pie rokas ņem un vadi sacerējusi Jūlija fon Hausmane, kas piedzimusi 1826. g. Rīgā un uzaugusi Jelgavā. Viņas tēvs bijis ģimnazijas virsskolotājs un bāriņu nama pārzinis, atstājis īpašumu Skrīveļu ielā (kur savā laikā atradusies hercoga Jēkaba kanceleja, tādēļ iela tā nodēvēta) un lielas summas labdarībai. 1870. g. Hausmane pārcēlusies uz Pēterpili un tur palikusi nākamos trīsdesmit gadus. Viņa pasniegusi klavieļu stundas un bijusi mājskolotāja; ar trauslu veselību, nereti slimojusi; viņa nebijusi skaista un nebijusi laimīga, taču gaišos toņos skanējusi viņas kokle. Hausmanes dzejas iznākušas pašas sakārtotā krājumā Puķes no Dieva dārza. Sirmā vecumā viņa zaudējusi acu gaismu un kļuvusi pilnīgi akla. Tādā stāvoklī radušies vārdi Pie rokas ņem un vadi, Kungs, mani pats; līdz beigsies mūža gadi un gaišs būs skats. Līdz ar to atkrīt cita versija, ka dziesma sacerēta pie misionāra kapa. Hausmane aizsaukta Dieva mierā 1901. g. 2. augustā Voesu, Igaunijas kurortā, kur bijusi izbraukusi veselļoties. Ērmanis, kas viņai veltījis piemiņas rakstu, aizrāda uz garīgā dziesminieka J. Neandera (1650-1680) ietekmi, par ko var priecāties, kaut vai atceroties tik jauku viņa dziesmu kā Teici to Kungu, to godības ķēniņu svētu. Pie rokas ņem un vadi vārdiem piemērota Fridricha Zilchera (1789-1860) mūzika. Ar šo švābu populāro komponistu un viņa daudzajām koļa dziesmām latviešus iepazīstinājis Jānis Cimze (1814 - 1881).

Dievs dziesma man, Ērmaņa atdzejotā 355. dziesma vairāk izceļama meldijas dēļ: to komponējis prof. Jāzeps Vītols (1863 - 1948) Jambiskās sešrindas ieliktas spēcīgā toņkārtā un tautā atradušas dzīvu piekrišanu. Krāšņi skan sākums un celsmīgi kāpj noslēgums Un debesīs tam slava skan. Vītola meldija ierosinājsui Leonidu Breikšu uzrakstīt tekstu lielam Ģimenes dienas dievkalpojumam. Tāds reiz bija Rīgas Sv. Pēteļa baznīcā, kad pēc vācu aizbraukšanas tur latviešu draudzi organizēja prof. Dr. Alberts Freijs. Atceros dievkalpojuma lapiņu, tā bija iespiesta Valsts papīru spiestuvē, ļoti gaumīga salikumā, ar dziesmām pantos, bagātu mūzikālo programmu un trīsdaļīgu locījumu. Breikša tekstu ar Vītola meldiju svētku draudze dziedāja pirmo reiz, tā tūlīt visiem patika, par to runāja vēlāk un rakstīja. Žēl, ka teksts vairs nav atrodams, to varētu lietot vēl tagad Ģimenes dienas dievkalpojumos.

Dievs dziesma man teksts savukārt bijis tik liels ierosinātājs, ka komponēta vēl otra meldija. Tās autors ir Ādolfs Skulte (dz.1909.g.), kas bija prof. Vītola asistents un daudz viņa uzdevumā strādājis pie Meldiju grāmatas. Ādolfs Skulte komponējis vēl citus korāļus un liturģiskus dziedājumus, piem. jaunu meldiju Ērmaņa atdzejotai dziesmai Nāc pie krusta savās bēdās (Nr. 710), atveidojot latvisko gammu korālī.

Ērmanis bijis liela zvaigzne, kas devis ierosinājumus jaunradei citiem, šai gadījumā skaņražiem, un tie tālāk spārnojuši citu dzeju rašanos.

Dievs dziesma man oriģināla autors ir luterāņu mācītājs un profesors Kristiāns F. Gelerts (1715-1769), kas ar savām morālās filozofijas, dzejas un retorikas lekcijām bijis visai populārs Leipcigas universitātē; viņu klausījušies arī Ģēte un Lesings.

Kaŗa gados un trimdas laikā kāpinātu pielietojumu ieguvusi 480. dziesma Cerēt būs tev vienmēr droši, Kaut gan visur tumsība... Cerēt būs tev vienmēr droši, Savam Dievam paļauties! Drīz vien jauns rīts ausīs koši, Beidzot viss vēl labi ies.

Jānis Ērmanis dziesmas gādājis baznīcas svētkiem, piem. 41. Tu mana dziesma pacelies, kas domāta Ziemassvētkiem; vai Vasarsvētkos lietoto Tev gavilejam priecīgi (212.).No trīs lielo svētku dziesmām veselas piecas iedalītas Lieldienām, no kuŗām pazīstamākā ir svinīgā Allelujā! Dziesmas skaniet, Jūs Dieva namu zvani zvaniet, mazāk zināma ir 181. dziesma Slava nāves varētājam.

Vairāk vērības derētu piegriezt ticības un taisnošanas dziesmai No žēlastības pestīts kļūšu (Nr. 315), kuŗā ielikta Lutera teoloģiskā pārliecība par to kā Dievs taisno - pestī grēcīgo cilvēku ar savu neizmērojamo žēlastību.

Vispār jāsaka, un lasītājs to redz pats, ka Ērmanis devis daudz nozīmīgu oriģinālu vai gādājis par nepieciešamiem tulkojumiem. Līdz tam laikam baznīcas dziesma drusku tā kā cieta no dzejiskuma trūkuma, vai pārdzīvotiem dzejas izpausmes veidiem. Vēlākās dziesmas, kas veltītas draudžu lietošanai, un kas kļuva gandrīz vai par plūdiem dziesmu lapiņu laikā, pauda pārāk daudz laikmetiskas izjūtas, privātas ticības liecības, nereti bez dziļāka pamatojuma vai salīdzinājuma ar Svētajiem rakstiem vai kristīgās ticības mācību. Ērmaņa dziesmās ir dziļa patriotiska izteiksme, bet tā ir uz evaņģeliskās bazes un ir labā līdzsvarā ar kristīgiem uzskatiem. Tas der par paraugu jauniem dzejdaŗiem. Ērmanis sniedzis daudz dzīvu draudzes dziesmu un baznīcas himnu. Tām no jauna mazāk klāt nākot, Ērmaņa vārdu daudzinās vēl ilgi un viņa dziesmas derēs lieti.

Vēl nav pieminētas Ērmaņa kapu dziesmas. Jāsaka, tādu nav daudz. Viņa paša bēŗu dievkalpojumā dziedātas tikai viņa dziesmas, bet vairums ņemts no citām nodaļām. Ērmanis nav kapu dzejnieks. Šai ziņā pazīstams ir Andrievs Niedra. Nāves un mūžīgās dzīvības nodaļai Ērmanis devis jau agrāk minētās trīs dziesmas kritušo karavīru pavadīšanai un piemiņai, vienu pantiņu atdzejojis mirušam bērnam (Nr. 676), pazīstamāku pārstrādājumu jaunu ļaužu pavadīšanai Ardievu tēva mājas, ardievu vecāki (Nr. 682) un pāris citas bēŗu dziesmas. Maz tās derējušas viņa paša pavadīšanai pēdējā gaitā. Tas nekas, viņa dzīve un kalpošana bija veltīta dzīvam cilvēkam, un nāves domas pārvar augšāmcelšanās ticības spēks un mūžīgās dzīves cerība. Tādam reliģiskas pārliecības vīram atbilst tik noteikta dziesma kā Es dzīvoju un jums ar dzīvot būs (Nr. 783). Kaut arī mums būtu vairāk taisni šīs ticības!

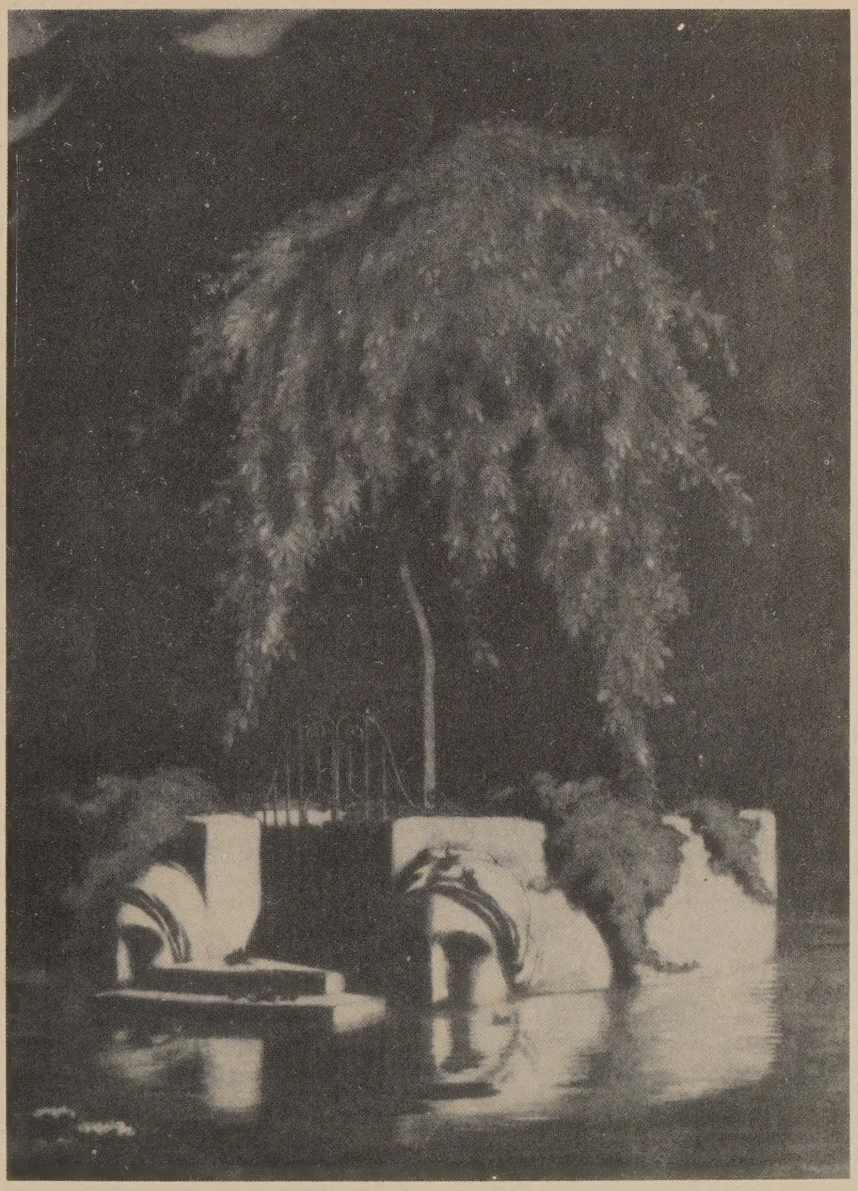

Prof. R. Zariņš - Dzejnieka kaps

Tikai viena Ērmaņa dziesma skumji sākas un tā arī beidzas, un to pieminēt mums liek kāds pavisam jauns apstāklis. No dzimtenes izkļuvusi ziņa: Ja jūs gribiet zināt kā tagad iet Latvijā, tad izlasiet 602. dziesmu. Uzšķirot Dziesmu grāmatā attiecīgu vietu, lasām: Iet žēlabas un gaudas Pa mežu, klajumu, Un tā kā klusas raudas Māc visu radību. Dzird jautājumu k su: Kad būs reiz beigts šis laiks Kur velti meklēt dusu, Un viss kā sapnis baigs?

Tas laiks, kur nāves spaidi žņaudz visu pasauli, Un šausmu pilni vaidi Spiež katru dvēseli... Tālāk aizrādīts uz citām parādībām - Arvienu jaunas ainas un skati nīcīgi... Un rozes smarža salda Pat vienā naktī zūd... Un dzirdam visās vietās kā nāves vaidienu... Dievs žēlīgs, steidzies, klausi, Šās dabas nopūtas!

Tik aktuāli vārdi, taisni kā šim laikam būtu rakstīti. Ir gan Ērmanim spilgta izteiksme, bet viņš acis slēdzis jau kopš vairāk kā divdesmit gadiem. Tomēr mums jāiet vēl tālāk atpakaļ. Dziesmas oriģināla autors ir baznīcas vēsturē pazīstamais vācu paidagogs un mācītājs, pietisma garīgais vadonis Augusts Hermans Franke (1663-1727), tās izcelšanās laikmets - trīsdesmit gadu karš. Cik līdzīgas šīs gleznas, vēsture atkārtojas; arī tagad ilgs karš vēl nav beidzies. Bez tam, kaut arī mūs šķir savi 250 gadi no tā laika, mēs tomēr varam vērot Dieva iedvesmota vārda ilgstošo vērtību.

Jānis Ērmanis sirga ar ļaundabīgu audzēju. Rīgā viņu prof. Dr. med. Jēkabs Alksnis operēja, tomēr kaite bija tik tālā stadijā, ka sestajā dienā pēc operācijas sirmais godavīrs tika aizsaukts mūža dusā. Tas bija 1932. g. 25. februārī.

Rīgas 1. pilsētas slimnīcas kapličā aizgājēju izvadīt bija ieradušies gandrīz visi galvaspilsētas mācītāji. Runāja Dr. theol. Ādams Maculāns. Šķirstu pārveda uz Krimuldas baznīcu, kur Ērmanis bija sludinājis gandrīz 25 gadus. Bēru dievkalpojumu vadīja toreizējais bīskapa vietnieks Dr. T. Grīnbergs, ar ko aizgājējs bija ilggadīgi sadarbojies redakcijas un Dziesmu grāmatas komisijā. Runāja Rīgas apriņķa prāvests Vilhelms Rozenieks un citi mācītāji. No Krimuldas pēdējais ceļš vēl veda uz Valmieru, jo nelaikis bija vēlējies dusēt dzimtajos kapos blakus saviem piederīgajiem.

Prof. Dr. med. Ed. Kalniņš pie kapa vēl teica: Ar Ērmani no mums šķīries dzejnieks, domātājs, mācītājs un skolotājs. Bet vienmēr mūsu dievnamos skanēs nelaika skaistās dziesmas.

Aiz aizkara

Vairāk kā desmit gadus esam šķirti no dzimtenes. Tikai reti saņemam kādas ziņas, kuŗas izrādās par patiesām, un arī tās ir trūcīgas. Aizbraukt uz turieni mēs nevaram, tāpat arī viesus no dzimtenes nevaram gaidīt. Reta izdevība bija, kad Londonā viesojās mācītājs Gustavs Turss. Zināms, dzelzs aizkaru, kaut uz brīdi, pacelt viņš nevarēja, bet dažas ziņas viņš tomēr sniedza.

Latvijā darbojas draudzes. Nekādus pabalstus viņas nesaņem un tomēr viņas pastāv. Tādēļ jāspriež, ka draudžu locekļu materiālā atsaucība ir ļoti liela. Tas īpaši jāievēro mūsu draudzēm, kuŗas nereti cīnās ar līdzekļu trūkumu un, piem. Anglijā, bez pabalstiem no ārienes nevarētu darboties.

1954. gadā Rīgā izdota DZIESMU GRĀMATA Evaņģ. Lutteriskām Draudzēm, ar 475 dziesmām. Pa lielākai daļai tur ir atrodamas tās pašas dziesmas kādas ir mūsu Dziesmu grāmatā. Bet ir arī jaunas dziesmas, īpaši par mieru. Nodaļas ir tādas pašas kā mūsu Dziesmu grāmatā. Trūkst tomēr šādas nodaļas: Misijas svētkos, Jāņa Kristītāja dienā, Mācītāju ievedot, Ģimenes dienā, Bērnu dziesmas, Skolas dziesmas, Jaunatnes dziesmas, bet šo nodaļu dziesmas pa daļai uzņemtas citās vietās. Pavisam trūkst Trimdinieku lūgšanas un dziesmas Aizvesto piemiņai. Nodaļai "Tēvijai un varoņu piemiņai" ir dots virsraksts "Dzimtenes, darba un miera dziesmas." Viņā trūkst tēvijas dziesmas un to vietā ievietotas vairākas miera dziesmas, kuŗas ir jaunas. Var redzēt, ka lielinieku valdība propagandē "mieru" ar visiem iespējamiem līdzekļiem. Tādēļ arī radušās šīs dziesmas, kas nerunā par to mieru, kuŗa pamatā ir taisnība. Dziesmā "Slavē to Kungu, ak dvēsele mana" ir izlaists pants "Valdnieki slaveni savā spēkā - Nevar uz viņiem paļauties..." Tas atgādina autokratu Francijas karali Luiju XIV, kas dzirdējis baznīcā spredikotāja vārdus "Visi cilvēki ir mirstīgi" dusmīgi uzlūkoja runātāju, kas tūliņ pārlaboja savu teikumu "Jā, majestāte, gandrīz visi cilvēki ir mirstīgi". Padomju savienības loceklis nedrīkst zināt, ka valdniekiem "Padoms un spēks nelīdz nenieka, Pīšļi tie ir kā visi mēs." Tāpat dziesmā "Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils" izlaisti panti "Lai būtu velnu gan cik daudz, Kas mūs šķiet visai parīt" un "Tam Dieva vārdam nebūs rimt, Lai trako, kam tīk trakot". Laikam lielinieki šos vārdus attiecina uz sevi, lai gan Lutera laikā vēl nekāda bolševisma nebija. Tā ir ļauna sirdsapziņa. Dziesmu grāmatai nav nekādu ievadvārdu un pielikumu, kā tas mums ir parasts. Tātad trūkst vēsturisku datu par Dziesmu grāmatas izcelšanos un par dziesmu autoriem, nav uzņemtas lūgšanas, dievkalpojuma, kristības un apbedīšanas kārtība. Vai nebija telpas to ievietot, jeb lielinieku valdība labprāt negrib, ka kristī bērnus, ar dievvārdiem izvada mirušos un vispār apmeklē dievkalpojumus?

Baznīcas kalendāros nav atrodami mācītāju saraksti, lai gan tie būtu ļoti interesanti. 1948. gada kalendārā iespiesta baznīcas satversme. Viņas pamatā ir 1928. gadā pieņemtā satversme, tikai dažkārt demokratiski principi atmesti. Tā piem. par ģenerālo sinodi teikts, ka viņas locekļi ir: "archibīskaps, baznīcas virsvaldes un tās revizijas komisijas locekļi, baznīcas prāvesti, archibīskapa katedrāles dekāns un iecirkņu sinodēs ievēlētie divi delegāti no katra baznīcas iecirkņa". Tas atbilst apmēram Latvijas laika Baznīcas Virsvaldes plenārsēdei, bet ne Sinodei. Tādā sašaurinātā sinodē arī G. Turss ievēlēts par "archibīskapu". Prāvesta vēlēšanas gadījumā iecirkņa sinode nav pilnīgi brīva, bet viņa ievēl iecirkņa prāvestu no archibīskapa priekšā liktiem kandidātiem. Vispārīgi baznīcas kalendāri ir diezgan vāja satura.

Kopā saņemot var teikt, ka ev.-lut. baznīca Latvijā pastāv, lai gan viņas darbība ir ierobežota un apgrūtināta. Tas liek patiesi ticīgajiem jo ciešāk turēties pie baznīcas. Vētras, kuŗas gājušas pār zemi un tautu, nav varējušas iznīcināt kristīgos pamatus. Viņos parādās Dieva spēks, kas laiku maiņai nav padots.

Prāv. E. Bergs

Mājas Drauga abonentiem un lasītajiem

MĀJAS DRAUGA 1955. gada novembŗa burtnīca iznāk ar samazinātu lappušu skaitu. Neskatoties uz daudzu abonentu sirsnīgo atsaucību, mēnešraksta iespiešanas izdevumi ir izrādījušies tik lieli, ka izdevējs neatrod par iespējamu šī gada atlikušās MĀJAS DRAUGA burtnīcas izdot parasto 12 lappušu apmērā. Līdz ar to vairāki raksti, kuŗus bija paredzēts iespiest novembŗa un decembŗa numuros, paliks neiespiesti, un šo rakstu autori, ja tāda ir viņu vēlēšanās, var savus manuskriptus saņemt atpakaļ.

1956. gada NLC budžetā MĀJAS DRAUGA izdošanai pabalsts vairs nav paredzēts. Tas nozīmē, ka ar šo gadu MĀJAS DRAUGS savas gaitas izbeidz. Abonenti, kuŗu iemaksas iesniedzas 1956. gadā (un pāris gadījumos to pat pārsniedz), savas ab. maksas attiecīgo daļu var saņemt atpakaļ, savu vēlēšanos paziņojot līdz šā gada 31. decembrim. Pēc šī datuma iemaksas tiks uzskatītas par ziedojumu.

Ziņa par MĀJAS DRAUGA apstāšanos bez šaubām daudzus tā uzticīgos lasītājus, it sevišķi vecos un no lielākajiem latviešu centriem atšķirtos - skumdinās. Tiem pietrūks MĀJAS DRAUGA Labās vēsts. Bet šī ziņa gluži negaidīta nenāk. Šis gads ir prasījis lielu uzupurēšanos tiklab no abonentiem, kā arī no izdevēja un darba darītājiem. 1955. gadā ir nācies strādāt ārkārtējos apstākļos. Šai gadā arī vajadzēja izšķirties: būt vai nebūt. Mūsu visu sauciens - Būt! - diemžēl, nav bijis tik stiprs, lai MĀJAS DRAUGS bez pabalsta no ārienes varētu iznākt. Lai tapēc sirsnīgs jo sirsnīgs paldies mēnešraksta izdevējai Nacionālajai Luterāņu Padomei un mūsu ticības brāļiem Amerikā, kas šo darbu atbalstījuši veselus sešus gadus - - un cerēsim, ka vispārēja garīga mēnešraksta izdošanu varēs uzņemties kāds cits izdevējs. Redaktors

BAZNĪCAS KALENDĀRS 1956. GADAM

1955. gada mūžs ar katru dienu vairāk un vairāk sadilst. Mums jāsāk domāt par jauno, 1956. gadu, un te nu reizēm nepieciešami pašķirstīt arī kalendāru.

Iecienītajam un plaši lietotajam Baznīcas Kalendāram dažkārt bija tikai viena vaina: mēs saņēmām to pārāk vēlu. Pēdējos gados tomēr tas novērsts, un 1956. gada kalendārs jau dabūjams.

1956. gads būs t.s. gaŗais gads (366 dienas), un kupls šogad izdevies arī pats kalendārs (148 lpp.). Katru mēnesi, tāpat kā līdz šim, ievada kāds Bībeles pants un noslēdz (tas 1956. gada kalendāra jaunums) M. Lutera domu graudi. Visu kalendāru ievada Archibīskapa Dr. T. Grīnberga raksts Uz jaunu gadu un noslēdz prāv. V. Sandera Archibīskapam veltītā Slavas dziesma. Kalendārs tātad joprojām stāv Archibīskapa tēva jubilejas zīmē (prāv. E. Berga svētruna Archibīskapa 85 gadu atceres dievkalpojumā, māc. E. Rozīša raksts par jubilejas svinību norisi, E. Ķezberes, V. Skaistlauka, A. Gobas veltījumi dziesmā un dzejā).

1956. gada Baznīcas Kalendārs turpina jau iepriekšējos gados sākto rakstu sēriju Atmiņas par baznīcas tēviem (prāv. E. Bergs - par māc. E. Stangi, prāv. A. Mitulis - par virsm. J. Meirenu, māc. E. Pavasars - par prof. Dr. L. Adamoviču). Šai nodalījumā pa daļai iederas arī Kalendāra nekrologi (māc. R. Zariņš - par māc. G. Šaurumu, mir. 1952.g. 25. aprīlī, Latvijā; māc. K. Kronis - par māc. J. Gabliku, mir. 1955.g. 9. martā, A.S.V., A. Vilks - par māc. M. Eichi, mir. 1952.g. 12. martā, Latvijā). Pāris vārdos pieminēti arī citi pēd. gados Latvijā Dieva mierā aizgājušie mācītāji: E. Rubēns (mir. 1948.g. 31. maijā), M. Apalītis (1949.g. 24. sept.), A. Briedis (1950. gada 6. nov.), L. Roze (1951.g. 7. jūn.), O. Blūmbergs (1954.g. 25.dec.) un B.V. loc. K. Šlosbergs (1954.g. 19. maijā).

Atmiņu daļai pieskaitāms arī K. Kundziņa Kritiskie gadi, kur cienījamais profesors turpina savu atmiņu stāstījumu, šoreiz pastāstot par saviem ģimnazista un mājskolotāja gadiem, līdz lēmumam iestāties Tērbatas uniV. teoloģijas fakultātē. Bez tam kalendārā atrodam prāv. E. Berga rakstu Tēvi un dēli, prāv. K.A. Birznieka - Mūsu jaunatne un baznīca, K.K. - Vai nepateicība tiešām ir pasaules alga un, ja tā varētu teikt, literārajā daļā A. Dziļuma Dievs sirdī un E. Voldemāra Ziemsvētki kādās lauku mājās, Vidzemē. Kalendārā daudz dzeju un dziesmu, no kurām interesantākais laikam gan māc. A. Vītola korālis Dievs, kas licis ziediem plaukt (pārņemts no Latvijā izdotā 1954. gada Baznīcas Kalendāra).

Jo plaša ir pārskatu daļa. Zvēr. adv. P. Eglītis raksta par Latv. Ev. lut. bazn. darbu A.S.V., prof. K. Kundziņš - par latv. draudžu dzīvi A.S.V. rietumos un prāv. J. Ķullītis - par latv. ev. lut. dr. dzīvi A.S.V. austrumu daļā. Tālāk pārskatus iesūtījuši prāv. A. Skrodelis (Kanāda), prāv. A. Grosbachs (Austrālija), māc. R. Reinfelds (Jaunzēlande), prāv. E. Bergs (Lielbritānija), prāv. J. Teriņš (Zviedrija), prāv. V.Sanders (Bavārija), māc. A. Abakuks (Vācijas ziem.) un māc. E. Rozītis (Virtemberga-Bādene, Pfalce). Iztrūkst šogad par Arģentīnu - Čīli, Venecuēlu, Franciju etc.

No mācītāju sarakstiem redzam, ka pašreiz darbojas (resp. 1954. gadā darbojās): Rietumvācijā, Amerikāņu apgabalā - 9 mācītāji (ieskaitot Archibīskapa tēvu, no Beļģijas uz Rietumvāciju pārcēlies arī māc. J. Romans), Britu apgabalā - 6 (par māc. pal. ordinēts J. Pīpe), Lielbritānijā 7, Zviedrijā 6 (māc. K. Vekmanis pārgājis zviedru Baznīcas darbā un māc. sarakstā vairs nav minēts), A.S.V.

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

91 (māc. R. Āboliņš pārnācis no Anglijas), Kanādā 18, Austrālijā 11, Francijā 1, Arģentīnā un Čīlē 1, Brazilijā 1, Venecuēlā 1 un Jaunzēlandē 1.

Cik no pārskatiem vērojams, reģistrēto dr. locekļu un noturēto dievkalpojumu skaits audzis. Tas sev. sakāms par A.S.V., Austrāliju un Kanādu. Draudzes tiecas pēc sava īpašuma - draudzes vai baznīcas nama. Samērā lielas summas ziedotas palīdzības darbam (no A.S.V. uz Eiropu nosūtīti $17.214; vietējai palīdzībai - $6995; Vispas. Lut. Akcijai $1536; Augustdorfas ģimnāzijai $525).

R.G.

BAZNĪCA ASV AUG

Amerika ir brīvības zeme. Reliģijas brīvība ir viena no fundamentālajām. Tas tomēr nenozīmē tikai to, ka katrs var piederēt tai konfesijai, jeb kā te saka - denominācijai, kurai viņš tik vēlas. Tas nozīmē: viņš var nepiederēt arī nevienai. Un tādu, kas nepieder, vēl nesen bija apm. puse. Pēdējo gadu baznīcas statistika tomēr ļauj apgalvot, ka svaru kausi strauji un noteikti sveras par labu baznīcai. Runāšana par "atgriešanos pie reliģijas" tātad nav tikai runāšana vien. Pagājušais gads šai ziņā ir bijis rekorda gads.

Nesen publicētā Yearbook of American Churches, 1954, rāda, ka 97.482,611 amerikāņu jeb 60,3% no visiem A.S.V. iedzīvotājiem (pirms 25 gadiem tikai 47%!) pieder kādai baznīcai vai reliģiskai vienībai, kādu A.S.V. pavisam ir 268. Baznīcas atbalstam tie pag. gadā ziedojuši vairāk nekā 2 biljonus dollaru.

Baznīcas locekļu skaits A.S.V. aug straujāk kā iedzīvotāju skaits, pirmais pag. gadā pieaudzis par 2,8%, otrs tikai par 1,7, citiem vārdiem - iedzīvotāju skaits pag. gadā pieaudzis par 1.612.328, bet baznīcas locekļu skaits - par 2.639.766. Tas nozīmē, ka bez pag. gadā dzimušajiem un kristītajiem draudzes locekļu bērniem mācītāji draudzēs reģistrējuši vēl vairāk kā miljonu jaunu draudzes locekļu. Šai skaitā ietilpst protestanti (pavisam 57.000.000), katoļi (pavisam 32.000.000) un arī žīdi (pavisam 5.500.000), pie kam protestantu un katoļu pieaugums turas apm. tajos pašos samēros jau kādus 50 gadus. 1926. gadā no visiem A.S.V. iedzīvotājiem 27% bija protestantu, 16% katoļu; 1954. gadā - 35% protestantu, 20% katoļu.

Par 6,3% pag. gadā pieaudzis arī svētdienas resp. sestdienas (zabata) skolnieku un skolotāju skaits (pavisam 37.623.530), neskaitot tos skolotājus un skolu darbiniekus (pavisam 2.970.614), kas darbojušies īpašās baznīcas skolās.

Baznīcas locekļu un svētdienas skolnieku skaita pieaugums, protams, ir prasījis arī pēc jaunām un lielākām telpām. Pag.gadā baznīcu un svētd. skolu jaunceltnēm izdoti $588.000.000 jeb 25% vairāk kā 1953. gadā, tā pirmoreiz pārsniedzot pus biljona dollaru vienā gadā.

Lielākās baznīcu resp. denomināciju vienības, ar locekļu skaitu vismaz 1.000.000, A.S.V. ir 13.

R.G.

MĀJAS DRAUGS - PUBLISHED BY THE NLC DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
327 So. LaSalle Street,
Chicago 4, Illinois
Redaktors: māc. Osvalds Gulbis.